

VONDSTMELDINGEN

In de Archeologische Kroniek van Noord-Brabant 1974-1976, die onlangs is verschenen als Deel XVII van de Bijdragen tot de studie van het Brabantse Heem, zijn de belangrijkste en voor publicatie interessantste vondsten uit de genoemde jaren beschreven en afgebeeld. Voor de amateur-archeologen die mij van de vondsten op de hoogte hebben gesteld acht ik het mijn plicht om ook die vondsten te publiceren die niet in de Kroniek zijn opgenomen. Deze vondsten zijn misschien minder spectaculair, maar in veel gevallen van even groot belang voor de wetenschap. Deze vondsten zijn hieronder per gemeente vermeld. De amateur-archeologen die voor deze vorm van publicatie belangstelling hebben zou ik willen verzoeken om hun vondstmeldingen, behalve aan de provinciaal-archeoloog, ook aan onze redactie te blijven doorgeven.

(G. Beex, Beringstraat 89, 5665 GT Geldrop).

Bergeyk

Op 11-2-1976 meldde P. Dijkstra, Spoorlaan 24 te Zeelst, dat hij ongeveer 25 mesolithische vuurstenen werktuigjes en afslag had verzameld als oppervlaktevondsten langs de westrand van een der visvijvers bij De Maay. De vondsten werden afgestaan aan Museum Eicha te Bergeyk. Ongeveer op

dezelfde plaats werden in 1905 verscheidene urnen gevonden, die door bemiddeling van de heer Poutiau naar het Jubelpark Museum te Brussel werden opgestuurd. Veel van deze urnen hadden een Kerbschnittversiering en dateren uit de Late Bronstijd.

(E. Rahir, *Vingt-cinq années de Recherches, de Restaurations et de Reconstructions, Bruxelles 1928*).

(Baron de Loë, *Belgique Ancienne II, Bruxelles 1931*, p. 82-86, met afbeelding: fig. 24 met 7 urnen).

Op de Enderakkers te Bergeyk vond P. Dijkstra enige neolitische vuurstenen werktuigjes, waarbij een pic en een bladspits en verder enige scherven van ijzertijd-aardewerk, o.a. twee bodemfragmenten en een randfragment. Ook deze vondsten werden afgestaan aan het Museum Eicha te Bergeyk. (melding op 11-2-1975).

In de eerste week van augustus 1976 vond Fr. Theuws uit Bergeyk bij de Boevenheuvel ongeveer 25 scherven van aardewerk uit de IJzertijd. Volgens de eigenaar van het perceel werden hier tijdens de ontginning urnen gevonden (mededeling Joh. Biemans). De vondsten van Theuws worden in Museum Eicha bewaard.

Bij het graven van een riolerings sleuf bij De Bugt, noordelijk van Eykereind, werden door Joh. Biemans en F. Theuws een tiental scherven van Merovingisch aardewerk gevonden en ongeveer 500 meter ten westen hiervan een halve Merovingische pot (rand- en wandfragment). De vondsten worden bewaard in het Eicha Museum. Melding op 7-4-1976.

Bladel

Op de Neterselse Heide vond Nico Roymans in mei 1975 enige mesolithische vuurstenen werktuigjes en een neolitische bladspits. Ook vond hij ten zuidwesten van de voormalige Casterse watermolen een smalle vuurstenen pijlpunt met schachtdoorn en weerhaken. Dit pijlpuntje is aan één kant plat en heeft aan de andere zijde een vrij hoge rug. Op dezelfde plaats vond hij ook een fragment van een gepolijste vuurstenen bijl. De vondsten zijn in het bezit van N. Roymans. Melding op 7-4-1976.

Iets ten westen van de Grote Beerze bij de brug tussen Netersel en Casteren vond N. Roymans een aantal scherven van romeins en inheems aardewerk. Het betreft o.a. een rand- en wandfragment van een romeins dolium en twintig scherven van inheems aardewerk waarbij een rand- en een wandfragment van besmeten aardewerk. Melding op 25-8-1976.

In augustus vond Nico Roymans ten noorden van de Gelderse Hoef talrijke vondsten uit verschillende perioden. Het betreft acht vuursteenvondsten en een werktuig van kwartsiet van Wommersom (mesolithisch); twee urnscherven uit de IJzertijd; twee scherven van middeleeuws aardewerk, waarbij een randfragment met radstempel en verder een scherf (rand) van Andenne-aardewerk. Bovenstaande vondsten werden aangetroffen op een plaats waar kort te voren een gras- of bietenkuil had gelegen. Op de rest van de akker

werden geen vondsten aangetroffen vanwege het dikke esdek. Melding op 25-8-1976.

Breda

In 1975 stelden K. Leenders en J. Lodewijk een onderzoek in op de kasteelweide van de Prinsenhoef, tijdens „grondverbetering”, die in de nazomer van dat jaar plaatsvond. Hierbij kon een profiel door een van de grachten worden onderzocht terwijl elders plaatsen met puin werden gelocaliseerd.

Chaam

H. Jochems, Schoolakkerplein 64 te Breda, vond langs de Flaasdijk te Chaam op een geploegde akker een bronzen armband met afgeplatte binnenzijde. Melding op 11-11-1975.

Deurne

J.F. Schwartzenberg vond in november 1974 in de rand van een zandafgraving in de Liesselse Peel enkele vuurstenen werktuigjes o.a. een drievoudige steker van donkergrijze vuursteen en twee andere stekers, waarschijnlijk behorend tot de Tjongercultuur. Melding op 23-1-1975.

Eersel

G.H. Fonteyn, Kempstraat 31 te Duizel, vond in De Rooten, niet ver van de Panberg, een concentratie van vuurstenen werktuigen en afslag die vermoedelijk tot het Jong Palaeolithicum behoren. Melding 13-7-1974.

Eethen

Te Heesbeen werd in de noordelijke oever van het Oude Maasje in februari 1975 bij laag water een van duigen vervaardigde drinkwaterput aangetroffen, waarin enige romeinse scherven werden gevonden. Ook een houten paal en sporen van een stenen vloer werden ontdekt door duikers van de Archeologische Watersportvereniging. De vondst werd gemeld door L. van Loon, van Herptlaan 1 te Waalwijk. Reeds eerder werd door A. Verhagen, Ophoviuslaan 118 te 's-Hertogenbosch, ongeveer 50 meter ten noorden van bovengenoemde plaats, eveneens een drinkwaterput gevonden in de westelijke bermsloot van de in 1971 aangelegde nieuwe rijksweg (Nieuws Bulletin KNOB 1972, p. 17). Ook in 1952 was op een perceel ten noorden van het Oude Maasje een proefsleuf gegraven door Dr. Brunsting namens de ROB. H. Voogd uit Aalburg had hier talrijke romeinse scherven verzameld als oppervlaktevondsten (Opgravingsnieuws van de samenwerkende Oudheidkundige Instellingen in Nederland jrg. I., afl. 3, 1955, p. 6).

Tijdens een verkenning met Drs. W. Verwers op 8-1-1976 vond ik op een geploegde akker, genaamd het Hoogveld, tussen Eethen en Genderen een hals en oor van een zeer grote kruik of amfoor en andere scherven van romeins aardewerk. Vondsten in Noordbrabants Museum.

Tijdens een andere verkenning in dit gebied op 19-2-1976 werden zeer veel scherven van romeins aardewerk aangetroffen op een geploegd perceel dat ongeveer 250 meter ten noorden van de bekende Woerd van Genderen was gelegen. Een aantal van deze scherven werd verzameld voor het Noord-brabants Museum.

Etten-Leur

Op 30-8-1975 kreeg ik bericht van H. Jochems, Schoolakkerplein 64 te Breda, dat hij op de Ettense Wildert ongeveer 50 vuursteenafslagen had gevonden, waarbij een klein schrabbertje, drie klingen en een laurierblad-vormige pijlpunt. Ongeveer honderd meter ten oosten hiervan vond hij nog twee klingen van grijs-zwarte silex, een afslag van kwartsiet van Wommersom en vijf afslagen van rood-bruine vuursteen.

Gilze-Rijen

Antoon Reyers, Hobokenstraat 39 te Breda vond op de Hooge Aard langs de Wouwbeek een vuurstenen kernstuk, een steker en een schrabber en langs de Lange Rijt een afgeknotte kling. Melding op 9-8-1975 door L. Moelands.

Nieuw-Ginneken

L. Moelands meldde mij op 10-3-1977 dat hij op de Koekelbergse Tiend een groot aantal (ongeveer honderd) scherven van aardewerk uit de IJzertijd had aangetroffen, waarbij twee randfragmenten, twee scherven met kam-streekversiering en vier wandfragmenten van besmeten aardewerk. Verder vond hij romeins aardewerk, waarbij een terra sigillata scherf met reliëf-versiering en vijf wrijfschaalfragmenten. Reeds eerder op 9-8-1975 had Moelands mij gemeld dat Anton Reyers uit Breda op de Beekhoek langs de Chaamse Beek 15 stuks silex had gevonden op een terrein dat intussen bouwrijp is gemaakt voor een nieuw woningbouwcomplex.

's-Hertogenbosch

D.M. Vonhof, Tromplaan 87 te Weert meldde op 6-5-1975 dat hij op een reeds eerder bekende vindplaats langs de Balkweg te *Empel* een romeins bronzen muntje had gevonden. Volgens determinatie door Drs. J.P.A. van de Vin van het Kon. Ned. Penningkabinet dateert het muntje uit de tweede helft van de vierde of uit het begin van de vijfde eeuw.

Hilvarenbeek

Een onzer ijverigste en sympathieke correspondent A. Leenhouders te Hilvarenbeek vergezelde ons kort voor zijn dood nog naar een van zijn laatst ontdekte vindplaatsen in een zandafgraving bij het Nonnenbosch, waar hij enige tientallen vuursteenartefacten en afslagen had gevonden.

Hoogeloon

In een rioolsleuf bij de Castersedijk vond Nico Roymans uit Bladel scherven van romeins en inheems (mogelijk IJzertijd) aardewerk. Tijdens een

verkenning met Drs. W. Verwers op 2-3-1977 werden in het profiel van deze rioolsleuf bodemsporen aangetroffen, die waarschijnlijk uit de prehistorie dateren. Deze lagen vlak bij de plaats waar in 1953 een grafheuvel uit de Bronstijd werd onderzocht (Beex, Brabants Heem 1954, p. 57-65).

Nico Roymans vond in mei 1975 bij de Hoogpoort een merovingische scherf met rolstempelversiering en westelijk van de Mortels aardewerkscherven uit de IJzertijd (melding op 10-1-1976). Ook vond hij aardewerk uit deze periode langs de westzijde van de Castersedijk en zuidelijk van Broekeneind. Op deze laatste plaats vond hij op twee plaatsen ook vuursteenmateriaal dat vermoedelijk uit het Mesolithicum dateert. Langs de Castersedijk vond hij ter hoogte van de waterzuiveringsinstallatie een fragment van een gepolijste vuurstenen bijl en een lange smalle vuurstenen transversaalpijlpunt (melding op 7-4-1976). Op een reeds in de twintiger jaren gedeeltelijk ontgronde akker vond G.H. Fonteyn uit Duizel veel scherven van romeins en inheems aardewerk o.a.: fragmenten van kruiken, dolia, terra sigillata, terra nigra, glas, en stukken van maalstenen en van romeinse dakpannen en tenslotte ook nog wat vuursteenafslagen (melding op 27-9-1976).

Luyksgestel

Op 11-2-1976 kreeg ik bericht van Pieter Dijkstra dat hij te Luyksgestel drie mesolithische vindplaatsen had gevonden, waarvan één langs de noord-westrand van de Zwarte Horsten met ongeveer 100 vuursteenvondsten, waarbij een geretoucheerd mes, twee schrabbers, twee stekers en een klopsteen. Ongeveer 500 meter ten noord-westen hiervan vond hij ongeveer 20 stuks vuursteen waarvan enkele met retouche. Langs de Bossche Weier vond hij een tiental vuursteensplinters waarbij een steker en een korte klingschrabber.

Made en Drimmelen

B. Zijlmans te Geertruidenberg meldde op 12-6-1976 dat hij met andere amateurarcheologen een onderzoek had ingesteld naar de voormalige St.-Joostkapel, die ongeveer in 1356 werd gebouwd en die door de St.-Elisabethsvloed in 1421 was verwoest. Hij stuurde daarbij een uitvoerig verslag van de historische en archeologische onderzoeken.

St.-Michielsgestel

Mevrouw van Oerle, Pastoriestraat 21 te Vlijmen toonde op het Noord-brabants Museum op 8-4-1976 een bronzen romeinse munt die enige jaren geleden was gevonden bij Herlaar te St.-Michielsgestel. Het betreft een munt van Victorinus (265-267) met op de keerzijde een godin (?) met de hoorn des overvloeds.

G. BEEX